

www.oljan.fo

Jan Müller

22 - 01 - 2013

Danski staturin part av grønlensku rævnum

Danski staturin skal vera við at vinna rævni úr virðismiklu grønlensku undirgrundini. Tað heldur Danskí Fólkaflokkurin, sum við formanninum Kristian Thulesen Dahl á odda skjýtur upp, at Danmark setur á stovn nýtt felg, sum danski staturin skal eiga, og sum saman við eftirlønargrunnum og stórum fyrítøkum skal tryggja fíggingina til at vinna stóra ríkidømi úr undirgrundini. Meiriluti uttan um stjórnina Hetta er eitt hugskot, sum hevur fingið góða móttøku millum fleiri politiskar flokkar. Í roynd og veru hevur hugskotið um eitt sokallað Dong 2, eina nýggja útgávu av Dong, sum bara virkar í Grønlandi, savnað ein politiskan meiriluta uttan um dansku stjórnina. Gongst sum Thulesen Dahl ætlar, so skal henda ætlan fremjast í samstarvi við Grønland. Og hepnast tað, so kann tað samstundis hava við sær, at ávirkanin úr Kina hvørstur. Kina hevur longu stórar og ítøkiligar ætlanir um eina innrás í eitt jarnnám nærhendis høvuðsstaðnum Nuuk. Einasta gongda leiðin er at seta á stovn eitt Dong 2, har danski staturin spælir ein virknan leiklut og hevur samábyrgd í menningini, so at dansku kapitaláhugamálini eisini sleppa upp í part í Grønlandi. Tað er ógvuliga avgerandi. Okkara søga fer at revsa okkum, um vit ikki tora at vera meiri ágangandi nú, sigur Thulesen Dahl millum annað. Positiva móttøku Fyri nøkrum vikum síðani kravdi Vinstri flokkurin eitt sokallað timeout í samband við, at ein lóg skal setast í verk, sum letur dyrnar upp fyri bíligari arbeiðsmegi úr útlandinum til Grønlands. Henda lógin loyvir altjóða fyrítøkum at hava kinverjar í arbeiði undir munandi verri umstøðum og við lægri løn, enn grønlendingar eru tryggjaðir við sínum sáttmálum. Í kjalavørrinum av hesum segði fyrrverandi fíggjarmálaráðharrin Claus Hjort Frederiksen úr Vinstra flokkinum, at hann tók undir við hugskotinum um eitt nýtt felag, ið danski staturin eigur og sum skal tryggja, at Danmark eisini fær burtur av køkuni, sum býr í grønlensku undirgrundini. Tað er ógvuliga

umráðandi, at donsk og norðurlendsk áhugamál eisini sleppa upp í part. Er tað treytað av, at staturin hjálpir til við eini skipan sum Dong, so skulu vit avgjørt hyggja nærri at tí. Tað er eitt frálíkt hugskot, hevur Hjort Frederiksen sagt sambært Politiken. Formaðurin í Konservativa Fólkaplokkinum, Lars Barfoed, ynskir ikki at peika á eina loysn fram um aðrar longu nú. Men tað er avgjørt møguligt, at staturin blandar seg uppí. Tað er heilt í tráð við míni sjónarmið, sigur Barfoed. Eindarlistin er við Stjórnin hevur seinastu mánaðirnar verið fyri ógvusligum atfinningum, tí tey í løtuni arbeiða við at gera útlendingalóggávuna smidligari, soleiðis at tað verður lættari at innflyta bíliga arbeiðsmegi. Hesum hevur eitt nú Eindarlistin mótmælt. Men framsøgumaður floksins í málum, sum hava við Grønland at gera, sigur, at teimum hóva væl hugskotið um, at staturin skal spæla ein virknan leiklut í málinum um tilfeingi í grønlensku undirgrundini. Lat meg gera greitt, at tað er grønlenska fólkið, sum fult og heilt ræður yvir, hvønn tey gera sáttmálar við. Men hyggja vit bara eftir innihaldinum í hesum uppskotinum, so ljóðar tað sum okkurt, ið Eindarlistin kundi komið við, sigur Finn Sørensen. Ongar seravtalur Higartil hava stórar danskar fyrítøkur verið ógvuliga afturhaldssinnaðar, tá tað kom til spurningin um at lata boð upp á verkætlanirnar um at vinna ráevni. Hetta hóast tað eru stórar nøgdir av eitt nú jarnmálmi og sjáldsomum frumevnum og uran. Donsku fyrítøkurnar kappast á einum púra opnum marknaði, har øll kunnu lata inn tilboð. Soleiðis kemur tað eisini at vera framyvir, sigur Jens B. Frederiksen, varaformaður í grønlensku stjórnini, tí í Grønlandi eru tey ikki sinnað at gera seravtalur við danir. Allar danskar íløgur eru vælkomnar, men tað verður fullkomiliga eftir vinnuligum treytum. Vit gera ongar seravtalur við nakran, sigur Jens B. Frederiksen, sum samstundis vísir uppskotinum frá Danska Fólkaplokkinum og Vinstra, um at taka eitt timeout viðvíkjandi serlóggávuni við útlenskari arbeiðsmegi, burtur frá sær. Sjálvstýrisformaðurin Kuupik Kleist og danski forsætisráðharrin Helle Thorning-Schmidt lögdu í farnu viku fram eitt samstarv, sum skal kanna møguleikarnar fyri donskum íløgum í Grønlandi. Og framsøgumaðurin hjá danska Javnaðarflokkinum í málum sum hesum, Flemming Møller Mortensen, sigur, at tey fyribils ikki fara víðari og fáa tað almenna uppí. Forsætisráðharrin og Kuupik Kleist hava greitt sagt, at nú byrjar ein samtala við danska vinnulívið, og at hetta ikki verður grundað á hjálp frá tí almenna. Longri er tað ikki, sigur Møller Mortensen. Eftirlønargrunnur áhugaður Tað var í gjár, at tað kom fram, at tað var meiriluti fyri hesum uppskotinum. Og í dag veit Ritzau at siga, at eftirlønargrunnurin ATP heldur uppskotið frá Danska Fólkaplokkinum vera áhugavert. Tað ljóðar spennandi, men vit skulu síggja eitt meiri ítøkiligt uppskot, áðrenn vit kunnu siga nakað greitt. Men í fyrstu atløgu ljóðar hetta áhugavert, sigur varastjórin í ATP, Ulrik Weuder, við Ritzau.